

Kapsamlı Belge: Sadece İncil'e Göre Evanjelik ve Yeni Ahit Hristiyanlığı Arasındaki Çelişkiler

Protestan Hristiyanlığı içindeki geniş bir modern hareket olan Evanjelik kilise, kişisel dönüşüme, İncil'in otoritesine, evanjelizme ve genellikle Kutsal Yazıların muhafazakâr bir yorumuna önem verir. 20. yüzyılda canlanma hareketleri, misyonlar ve modernizme verilen tepkiler aracılığıyla öne çıkan bu kilise, bireysel iman deneyimlerine, doktrinsel saflığa ve kültürel etkileşime öncelik verir. Bununla birlikte, Vahiy 2-3'te ele alınan yedi kiliseyle karşılaştırıldığında, Evanjelik kilise en çok Laodikya kilisesine (Vahiy 3:14-22) benzemektedir. Bu karşılaştırma, yalnızca İncil'deki tanımlamalardan yola çıkarak, ruhsal durum ve uyarılar açısından paralellikleri vurgulamaktadır.

Laodikya kilisesi "ılık, ne sıcak ne de soğuk" (Vahiy 3:16), kendinden memnun ve kayıtsız, "Ben zenginim; servet edindim ve hiçbir şeye ihtiyacım yok" (Vahiy 3:17) diye iddia eden bir kilise olarak tasvir edilir. Oysa İsa, onu "sefil, acınası, fakir, kör ve çıplak" olarak azarlar ve "ateşte arıtılmış altın" (gerçek ruhsal zenginlik), "giyecek beyaz elbiseler" (doğruluk) ve "gözlerinize sürecektir" (ayrıt etme yeteneği) satın almaya çağırır. Bu, modern evanjelizmin potansiyel tuzaklarının bazı yönlerini yansıtır: maddi başarıya, büyük cemaatlere ve programatik büyümeye odaklanmak, ruhsal ılımlılığı, Mesih'e bağımlılık yerine kendine güveni ve görünür refah içinde daha derin ihtiyaçlara karşı körlüğü besleyebilir. Laodikya gibi, Evanjelikler de dışsal faaliyetlere (örneğin, etkinlikler, medya) ağırlık verirken, içsel durgunluk riskini göze alabilirler; bu da İsa'nın "ciddi olun ve tövbe edin" (Vahiy 3:19) ve samimi birlikteliğe kapı açın (Vahiy 3:20) çağrısını yankılar. Bu karşılaştırma, bir kınama değil, İncil'e dayalı bir uyarı niteliğindedir ve Evanjeliklere Yeni Ahit'in coşkulu ve alçakgönüllü iman çağrısına kulak vermelerini hatırlatır.

Bu belge, bazı evanjelik uygulamaların, yapıların ve vurguların Yeni Ahit'te anlatılan ilk kilise modelinden nasıl farklılaştığını inceliyor. Evanjelizm Kutsal Kitap'la uyumlu olmaya çalışırken, tarihsel ve kültürel gelişmeler Yeni Ahit kalıplarıyla çelişen unsurlar ortaya çıkarmıştır. Analiz, açıklık sağlamak amacıyla alt başlıklarla tematik olarak düzenlenmiş ve doğrudan İncil referanslarıyla desteklenmiştir.

1. Kilise Liderliği ve Otoritesi: Hiyerarşik Profesyonellik vs. Çoğulcu, Ruhla Kutsanmış İhtiyarlar Kurulu

Evanjelik kiliseler genellikle tek bir baş rahip, ilahiyat eğitimi almış profesyoneller ve ücretli personelden oluşan, yukarıdan aşağıya doğru işleyen bir yapıya sahiptir; bu da din adamları ve cemaat arasında otoritenin merkezileştirildiği bir ayrım yaratır.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: Yeni Ahit, yerel kilise başına birden fazla ihtiyar (gözetmen) arasında paylaşılan liderliği teşvik eder; bu ihtiyarlar, resmi eğitim veya unvanlardan ziyade karakter ve olgunluk esas alınarak seçilir. Titus 1:5, çoğul bir dil kullanarak, "Her kasabada ihtiyarlar atayın" diye emreder. Elçilerin İşleri 14:23, "Onlar için her kilisede ihtiyarlar atadılar" diye belirtir. 1 Timoteos 3:1-7 ve Titus 1:6-9, akademik niteliklerden bahsetmeden, "kusursuz olmak", ev işlerini yönetmek ve misafirperverlik gibi nitelikleri vurgular. Bu eşitlikçi model, 1 Petrus 5:3'te uyarıldığı gibi, başkaları üzerinde egemenlik kurmaktan kaçınır: "Size emanet edilenler üzerinde egemenlik kurmayın, aksine sürüye örnek olun."
- Daha Fazla Ayrışma: Evanjelikler, ünlü din adamlarını veya mezhepsel hiyerarşileri yüceltebilir ve bu da İsa'nın Matta 20:25-28'deki öğretilerine aykırıdır: "Biliyorsunuz ki, putperestlerin yöneticileri onlara hükmederler... Sizde böyle olmasın. Aksine, aranızda büyük olmak isteyen, hizmetkârınız olmalıdır."

- Sonuç: Bu durum, Diotrefes'in egemen olduğu ve muhalifleri kovduğu 3 Yuhanna 9-10 gibi Yeni Ahit eleştirilerinde görüldüğü gibi, kontrolsüz bir güce yol açabilir.

2. Kilise Toplantıları: Performansa Odaklı Hizmetler mi Yoksa Etkileşimli, Her Üyenin Katılımıyla Gerçekleşen Hizmetler mi?

Modern Evanjelik ibadeti genellikle pasif izleyiciler, profesyonel müzisyenler ve önceden hazırlanmış vaazlarla bir konsere veya konferansa benzemektedir, bu da kendiliğinden gelen katkıları sınırlamaktadır.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: Toplantılar katılımcıydı ve tüm inananlar birbirlerini geliştirmek için katkıda bulunuyordu. 1 Korintliler 14:26 şöyle der: "Bir araya geldiğinizde, her birinizin bir ilahisi, bir öğüt sözü, bir vahiy, bir dil veya bir yorumlama olsun. Her şey kilisenin gelişmesi için yapılmalıdır." Koloseliler 3:16 ise şöyle teşvik eder: "Mesih'in mesajı aranızda bolca bulunsun; birbirinizi her türlü bilgelikle, mezmurlar, ilahiler ve Ruh'tan gelen şarkılarla öğütleyin ve uyarın."
- Daha Fazla Ayrışma: Yeni Ahit, Elçilerin İşleri 20:7'de Pavlus'un bir tartışma biçiminde "uzun uzun konuştuğu" (Yunanca: dialegomai) gibi diyalog ve soruları içeriyordu. Bu, İncil'deki tek yönlü iletişimle tezat oluşturur ve İsa'nın Matta 23:8-10'da hiyerarşik unvanlara yönelik eleştirisini yankılar: "Ama siz 'Rabbi' diye çağrılmayacaksınız, çünkü sizin tek bir Öğretmeniniz var ve hepiniz kardeşsiniz."
- Sonuç: Pasif yaklaşımlar, Efesliler 4:11-16'da belirtilen, donanımlı azizlerin beden gelişimine yönelik hizmet işini yapmalarına aykırı olarak, ruhsal armağanları köreltebilir.

3. Kurtuluş ve Öğrencilik: Bireysel "Günahkarın Duası" Odaklı Yaklaşım vs. Toplumsal Vaftiz ve Sürekli Yaşam

Evanjelikler, kurtuluş için genellikle topluluktan bağımsız olarak verilen anlık kişisel bir kararı veya duayı vurgularlar.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: Kurtuluş, doğrudan vaftiz ve bedene entegrasyonu içerir. Elçilerin İşleri 2:38-41, tövbeyi, vaftizi ve Ruh'u almayı, yeni imanlıların cemaate katılmasıyla ilişkilendirir (Elçilerin İşleri 2:42-47: "Kendilerini elçilerin öğretilerine, kardeşliğe, ekmek bölmeye ve duaya adadılar... Bütün imanlılar bir aradaydılar"). Romalılar 6:3-4, vaftizi Mesih'in ölümü ve dirilişiyle birleşme olarak tasvir eder.
- Daha Fazla Ayrışma: Yeni Ahit, izole deneyimlerden ziyade, sürekli toplumsal müritleğe vurgu yapar. İbraniler 10:24-25, toplantıları ihmal etmemeye karşı uyarıda bulunur ve Galatyalılar 6:2, birbirinizin yüklerini taşımayı emreder. Bu, Yakup 5:16'da olduğu gibi hesap verebilirliği göz ardı edebilen evanjelik bireyciliğe karşıdır: "Günahlarınızı birbirinize itiraf edin ve birbiriniz için dua edin."
- Sonuç: Kurtuluşu bir duaya indirgemek, Yeni Ahit'teki bütünsel dönüşümü göz ardı etmek anlamına gelir; 2 Korintliler 5:17'de belirtildiği gibi: "Kim Mesih'te ise, yeni yaratılış gelmiştir."

4. Ruhsal Armağanlar ve Kutsal Ruh'un Rolü: Durdurmacılık veya Kısıtlama mı Yoksa Aktif Takip ve Uygulama mı?

Birçok Evanjelist, karizmatik yetenekleri havarisel döneme veya özel kullanıma sınırlar ya da bunların devamlılığını reddeder.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: Armağanlar tüm inananlar içindir ve sürekli bir gelişim aracıdır. 1 Korintliler 12:4-11, "ortak iyilik için" çeşitli armağanları (bilgelik, bilgi, iman, şifa, mucizeler, peygamberlik, diller) listeler. 1 Korintliler 14:1, "Sevgi yolunu izleyin ve Ruh'un armağanlarını, özellikle de peygamberliği, canı gönülden arzulayın" diye öğütler ve 14:39, "Dillerle konuşmayı yasaklamayın" diye ekler. Peygamberlik, özellikle güçlendirme, cesaretlendirme ve teselli için Ruh'tan ilham alan vahiy içerir (1 Korintliler 14:3), öğretimden farklıdır ve toplantılarda kendiliğinden ifadeye açıktır (1 Korintliler 14:29-30).

- Daha Fazla Ayrılık: Kutsal Ruh vaftizi, dönüşümden sonra gelen ayrı bir güçlendirmedir (Elçiler 8:14-17; 19:1-6) ve bu, dönüşüm ile Ruh'la dolmanın birleştirilmesine ilişkin Evanjelik görüşle çelişmektedir. Romalılar 12:6-8, armağanların orantılı olarak kullanılmasını teşvik eder ve peygamberlik için ayırt etme yeteneği gerektiğini belirtir (1 Selanikliler 5:19-21: "Ruhu söndürmeyin. Peygamberlikleri küçümsemeyin, hepsini sınavın").
- Sonuç: Bastırma, vücut fonksiyonlarını engeller; bu da Yeni Ahit'in her inananın peygamberlik gibi yetenekleri araması ve kullanması çağrısına aykırıdır.

5. İman ve Ameller: "Sadece İman" a Aşırı Vurgu Yapılması vs. Amellerle Gösterilen Bütünleşik İman

Reformasyon teolojisinden beslenen Evanjelikler, genellikle imanı amellerden ayırır ve amelleri sadece bir kanıt olarak görürler.

- Yeni Ahit'te Karşıtlık: İman ve ameller birbirinden ayrılamaz. Yakup 2:17-26 şöyle der: "İman, amellerle birlikte değilse, ölüdür... Bir insan, yalnızca imanıyla değil, amelleriyle doğru sayılır." Matta 7:21 ise şöyle uyarır: "Bana, Rab, Rab diyen herkes cennet krallığına giremez; ancak Babamın isteğini yerine getirenler girebilir."
- Daha Fazla Ayrışma: Yargılama, amelleri de içerir (Romalılar 2:6-8: Tanrı "herkese yaptıklarına göre karşılık verecektir"; Vahiy 20:12-13: "Yaptıklarına göre"; yargılanacaklardır). Bu, Efesliler 2:8-10 ile dengelenir: İyi ameller karşılığında lütuf sayesinde kurtulmuşlardır.
- Sonuç: Eserlerin önemini küçümsemek, Yuhanna 14:15'e aykırı olarak, emirlerime uymama riskini taşır: "Eğer beni seviyorsanız, emirlerimi tutun."

6. İncil Yorumu ve Otoritesi: Katı Yanılmazlık mı Yoksa Mesih Merkezli İlerleyici Vahiy mi?

Evanjelikler genellikle Eski ve Yeni Ahit'i eşit kabul ederek, Yeni Ahit'in gerçekliğinin göz ardı edildiği bir yaklaşımı benimserler.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: İsa, Eski Ahit'i aşamalı olarak yeniden yorumlar. Matta 5:17-48, yasayı yerine getirir ve emirleri yüceltir (örneğin, "Bunu duymuşsunuzdur... ama ben size söylüyorum"). İbraniler 7:18-19, önceki düzenlemeyi "zayıf ve işe yaramaz" ilan ederek daha iyi bir umut sunar.
- Daha Fazla Ayrılık: Yeni Ahit, harf ve ruh arasında bir karşıtlık kurar (2 Korintliler 3:6: "Harf öldürür, ama Ruh hayat verir"). Galatyalılar 3:23-25 ise yasayı Mesih'e kadar bir koruyucu olarak görür.
- Sonuç: İlerlemeyi göz ardı etmek, Koloseliler 2:16-17'ye aykırı olarak yasalılığa yol açabilir: "Gölgeler Mesih'i işaret eder."

7. Hata ve Bölünmeye Karşı Tepki: Kilise Değiştirme veya Bölünme vs. Sabırlı İhtiyat ve Birlik

Evanjelikler sık sık fikir ayrılıkları nedeniyle bölünür veya ayrılır ve yeni gruplar oluştururlar.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: Sorunları içsel olarak, sabırla ele alın. Vahiy 2-3, kusurlu kiliseleri eleştirir ancak içsel tövbe çağrısında bulunur (örneğin, Tiyatira'nın Jezebel'e müsamaha göstermesine rağmen sevgisi övülmüştür). Yahuda 3, iman için mücadele etmeyi teşvik eder ve 2 Timoteos 2:24-25, nazik düzeltmeyi öğütler.
- Daha Fazla Ayrılık: Birlik her şeyden önemlidir (Yuhanna 17:20-23: "Bir olsunlar diye"). Efesliler 4:3: "Ruhun birliğini korumak için her türlü çabayı gösterin."

- Sonuç: Parçalanma, Filipililer 1:27'deki "İman uğruna birlik olup mücadele edin" ayetiyle gelişmektedir.

8. Misyon ve İncil'in İlanı: Kişisel Müjdeleme Odaklılık vs. Bütüncül Krallık Gelişimi

Evanjelistler, genellikle sosyal adaleti ihmal ederek, ruh kazanmaya ve cennete yönelik mesajlara öncelik verirler.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: İsa, krallığı kapsamlı bir şekilde duyurur (Markos 1:15: "Tanrı'nın krallığı yaklaştı"). Luka 4:18-19, yoksullara müjdeyi, tutsaklara özgürlüğü, körlere görme yetisini içerir.
- Daha Fazla Ayrılık: Elçilerin İşleri 4:32-35 ekonomik paylaşımı gösterirken, Yakup 1:27 dini yetimlere ve dullara bakmak olarak tanımlar.
- Sonuç: Dar bir bakış açısı Matta 25:31-46'yı gözden geçiriyor: Merhamet eylemleriyle yargılama.

9. Zenginlik ve Refah: Materyalizmin Kabulü ve Zenginliğe Karşı Uyarılar

Bazı Evanjelistler refah teolojisini veya zenginlikte rahatlık bulma fikrini benimseler.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: İsa, zenginliğin tehlikelerine karşı uyarıda bulunur (Matta 19:23-24: Zenginlerin krallığa girmesi zordur; 1 Timoteos 6:9-10: Para sevgisi kötülüğün köküdür).
- Daha Fazla Ayrılık: Elçilerin İşleri 2:44-45: İmanlılar, muhtaçlara yardım etmek için mallarını sattılar.
- Çıkarım: Kayıtsızlık, Laodikyalı'nın kendi kendine yeterliliğini yansıtıyor (Vahiy 3:17).

10. Kıyamet Eskatolojisi: Sıkıntı Öncesi Kurtuluş Vurgusu vs. Sıkıntı Boyunca Dayanıklılık

Evanjelistler sıklıkla sıkıntıdan kaçış yolunu öğretirler.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: İmanlılar denemelere katlanırlar (Matta 24:29-31: Sıkıntıdan sonra toplanma; Vahiy 7:14: Azizler büyük sıkıntıdan kurtulurlar).
- Daha Fazla Ayrılık: 2 Selanikliler 2:1-3: Sapkınlık ve kanunsuzluk gelinceye kadar hiçbir topluluk olmayacak.
- Sonuç: Gerçeklerden kaçış, azmi engeller (Yakup 1:12).

11. Siyasi Katılım: Güçle İttifak mı Yoksa Krallık Ayrılığı mı?

Evanjelistler siyasi nüfuz arayışında olabilirler.

- Yeni Ahit Karşılaştırması: İsa'nın krallığı "bu dünyadan değildir" (Yuhanna 18:36). Romalılar 13:1-7, otoritelere boyun eğmeyi ancak Tanrı'yı önceliklendirmeyi savunur (Elçilerin İşleri 5:29).
- Daha Fazla Ayrılık: 2 Korintliler 6:14-17: İnanmayanlarla boyunduruk altına girmeyin.
- Sonuç: Uzlaşma putperestliğe yol açabilir (Vahiy 13 uyarıları).

Yeniden derlenen bu belge, Yeni Ahit'in topluluk, Ruh'a bağımlılık (açıklığa kavuşturulmuş peygamberlik armağanları dahil) ve bütünsel itaat önceliklerini vurgulayarak, uyum için düşünmeye teşvik etmektedir.